

Силабус курсу

НОРМАТИВНО ПРАВОВА БАЗА ІНШОМОВНОГО НАВЧАННЯ У СЕРЕДНІЙ ШКОЛІ (ВІТЧИЗНЯНИЙ ТА ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД)

Ступінь вищої освіти: доктор філософії (PhD)

Галузь знань: 01 Освіта/Педагогіка

Спеціальність: 014 Середня освіта

Освітньо-наукова програма: «Середня освіта»

Кількість кредитів – 5

Рік підготовки, семестр – I рік, II семестр

Компонент освітньої програми: вибіркова дисципліна

Дні занять: згідно з розкладом занять

Консультації: згідно з графіком індивідуальної роботи

Мова викладання: українська

Керівник курсу	Доктор педагогічних наук, професор Задорожна Ірина Павлівна
Контактний телефон викладача	
E-mail викладача	irynazadorozhnai@gmail.com
Сторінка викладача	http://tnpu.edu.ua/faculty/inozemnimovy/pam/Zadorozhna-Iryna.php
Сторінка курсу на веб-сайті ТНПУ	http://tnpu.edu.ua/navchannya/sylabusy/PhD/sylabusy-kursiv.php

Анотація дисципліни

Навчальна дисципліна «**Нормативно-правова база іншомовного навчання у середній школі (вітчизняний та зарубіжний досвід)**» є одним із освітніх компонентів, що забезпечують отримання комплексу професійних знань здобувачів ступеня вищої освіти доктор філософії галузі знань 01 Освіта/Педагогіка освітньо-наукової програми «Середня освіта».

Основною формою вивчення курсу є лекційні та семінарські заняття. Засвоєння теоретичного лекційного матеріалу відбувається шляхом опрацювання рекомендованої основної літератури, під час роботи з інформаційними джерелами, підготовки до семінарських занять, виконання самостійної роботи, індивідуальної творчої роботи, виконання тестових завдань, ситуаційних завдань тощо. Здобувачі демонструють свої знання і навички під час дискусій, проведення фрагментів занять з теми, аналізу фрагментів, презентацій, виконання проблемних завдань.

Навчальна дисципліна «**Нормативно-правова база іншомовного навчання у середній школі (вітчизняний та зарубіжний досвід)**» спрямована на формування у здобувачів наукового ступеня доктора філософії поняття про нормативно-правову базу навчання іноземної мови у закладах загальної середньої освіти на загальноєвропейському та державному рівні, що передбачає вивчення й аналіз ключових програмних документів у сфері іншомовного навчання, які є чинними у загальноєвропейському освітньому просторі, рамкові програми, концепції та рекомендації Єврокомісії і, Ради Європи, типових навчальних програм іноземних мов як першої та другої

закладів загальної середньої освіти України та інших дотичних дисциплін у системі загальної середньої освіти, іншої документації.

Мета дисципліни: ознайомити здобувачів з чинними нормативно-правовими актами, які регулюють іншомовну освіту в закладах загальної середньої освіти, з концепціями іншомовної освіти, мовної політики країн ЄС та України, мовної політики щодо навчання мов у закладах загальної середньої освіти, вирішення мовного питання на засадах концепції багатомовності в Європейському Союзі та в Україні, що забезпечить формування здатності орієнтуватися у реаліях навчання іноземних мов, визначати тенденції подальшого розвитку іншомовної освіти, інтерпретувати нормативно-правові акти для введення кваліфікованої професійної діяльності у закладах загальної середньої освіти.

Навчальний контент:

Години			Тема	Результати навчання	Завдання
л.	с.	с. р.			
Змістовий модуль I. Нормативно-правова база іншомовного навчання у європейському освітньому просторі					
4	2	10	1. Поняття та складові нормативно-правової бази освітньої діяльності у закладах загальної середньої освіти	Знати поняття та структуру нормативно-правової бази освітньої діяльності у закладах загальної середньої освіти. Вміти диференціювати нормативно-правові документи в ієрархії нормативно-правової бази.	Питання для обговорення , підготовка схем і таблиць, тести
4	4	10	2. Нормативно-правові акти, що регулюють політику Європейського Союзу у сфері іншомовного навчання у закладах загальної середньої освіти	Знати особливості мовної політики та мовнополітичні моделі у європейському просторі; основні положення нормативно-правових актів, які регламентують іншомовне навчання у закладах загальної середньої освіти ЄС. Вміти знаходити, аналізувати, систематизувати інформацію з різних джерел; представляти результати аналізу; оперувати загальноприйнятою міжнародною термінологією сфери іншомовної освіти у комунікації із зарубіжними колегами та у викладацькій практиці.	Питання для обговорення , підготовка схем і таблиць, тести
4	4	15	3. Загальноєвропейські Рекомендації з мовної освіти (CEFRL)	Знати вплив CEFRL на іншомовну освіту у світі; особливості імплементації CEFRL на національному рівні; зміни й доповнення до CEFRL, їх причини та наслідки для іншомовного навчання. Вміти аналізувати, узагальнювати, критичного мислити для розуміння процесів і явищ у галузі іншомовної освіти; оперувати загальноприйнятою міжнародною термінологією сфери іншомовної освіти у спілкуванні з зарубіжними колегами та у викладацькій практиці.	Питання для обговорення , презентації

1 2	1 0	4 5			
Змістовий модуль II. Нормативно-правова база іншомовного навчання у закладах загальної середньої освіти України					
4	2	1 5	4. Законодавчі нормативно-правові акти, які регламентують навчання іноземних мов у закладах загальної середньої освіти України	Знати основні положення законів, які регулюють навчання іноземних мов у закладах загальної середньої освіти України. Вміти знаходити, аналізувати, систематизувати інформацію з різних джерел; представляти результати аналізу у власних наукових дослідженнях; спираючись на законодавчі нормативно-правові акти, обґрунтовувати доцільність формування змісту навчання, дискутувати і відстоювати власну думку щодо переваг і недоліків методів та прийомів навчання; інтелектуально взаємодіяти з найновішими дослідженнями у галузі середньої освіти.	Питання для обговорення, презентації, задачі
6	2	2 0	5. Підзаконні нормативні акти, що регламентують навчання іноземних мов у закладах загальної середньої освіти	Знати зміст Державних стандартів початкової, повної середньої освіти щодо навчання іноземних мов; особливості міжвідомчих та відомчих інструктивно-методичних матеріалів (постанови, накази, розпорядження, положення, листи, концепції, інструкції, рекомендації). Вміти знаходити, аналізувати, систематизувати інформацію з різних джерел; представляти результати аналізу у власних наукових дослідженнях, дискутувати, відстоювати власну думку; інтерпретувати підзаконні нормативно-правові акти для введення кваліфікованої професійної діяльності у закладах загальної середньої освіти.	Питання для обговорення, кейс, презентації, задачі
4	4	1 0	6. Навчальні програми з іноземних мов для загальноосвітніх навчальних закладів	Знати структуру, зміст, особливості навчальних програм з іноземної мови для загальноосвітніх навчальних закладів. Вміти на основі типових навчальних програм МОН України адаптувати під себе та складати власний календарно-тематичний план, розробляти програми навчальних дисциплін.	Питання для обговорення, презентації
4	2	2 0	7. Наскрізнний мовний курикулум	Знати основні ідеї наскрізного мовного курикулуму в сфері шкільної освіти та перший досвід його реалізації у системі освіти Європейського Союзу; перспективи використання ідей і практик проєкту в системі шкільної освіти України. Вміти комунікувати із зарубіжними партнерами, оперуючи загальноприйнятою міжнародною термінологією сфери	Питання для обговорення, кейс, презентації

			іншомовного навчання; визначати та узгоджувати перспективні завдання з конкретними завданнями на кожен семестр та кожен місяць навчального року; інтелектуально взаємодіяти з найновішими дослідженнями у галузі середньої освіти, глибоко розуміти теоретичні й практичні проблеми з методики навчання іноземних мов.	
18	10	55		

Формування програмних та фахових компетенцій:

Індекс у матриці	Програмні компетентності
	Загальні компетентності
ЗК1	Здатність до узагальнень, аналізу та синтезу, розвитку критичного мислення для розуміння процесів і явищ в освітній галузі (середньої освіти), вміння встановлювати причинно-наслідкові зв'язки.
ЗК2	Здатність до пошуку, систематизації, критичного осмислення та аналізу інформації з різних джерел.
ЗК3	Здатність створювати та інтерпретувати нові знання у процесі виконання наукового дослідження; розширення і переоцінки існуючих знань і професійної практики.
ЗК7	Здатність генерувати нові ідеї й нестандартні підходи до їх реалізації (креативність).
ЗК8	Здатність до саморозвитку (планування й вирішення задач власного професійного і особистісного зростання), наявність наукового світогляду, наполегливість у досягненні мети.
ЗК10	Демонстрація авторитетності, високого рівня самостійності та інноваційності, відданість розвитку нових ідей та процесів у передовому контексті професійної та академічної діяльності.
	Спеціальні (фахові) компетентності
ФК 1	Здобуття концептуальних знань у галузі середньої освіти, зокрема про основні парадигми, технології, розуміння теоретичних і практичних проблем, еволюційного шляху розвитку національної та світової методик викладання іноземних мов; розширення наукових знань про систему середньої освіти, оволодіння термінологією з досліджуваного наукового напрямку.
ФК 2	Здатність виявляти актуальні проблеми розвитку методики викладання іноземних мов з урахуванням національного та міжнародного досвіду, аналізувати та пропонувати шляхи їх вирішення з орієнтацією на інтереси особистості, суспільства і держави.
ФК 4	Здатність оперувати класичними та новітніми методами викладання іноземних мов, реалізовувати діяльнісний і компетентнісний підходи на основі лінгводидактичних засад; виконувати роль агента змін, тьютора, едвайсера, коуча, фасилітатора, ментора у навчанні іноземних мов в освітньому процесі Нової української школи.
ФК 5	Здатність здійснювати моніторинг проблем середньої освіти, систематизувати та інтерпретувати його результати.

ФК 6	Здатність розв'язувати проблеми і завдання в освітній галузі на основі осмислення тенденцій розвитку, чинників впливу з використанням теоретичних та експериментальних методів.
ФК 8	Здатність до реалізації процедур проєктування, організації та моніторингу педагогічних систем і технологій з урахуванням необхідних перетворень в освітній галузі з методики викладання іноземних мов (середня освіта), в діяльності науковців, управлінців і педагогів-практиків.
ФК 11	Здатність виявляти гнучкість, креативність, ініціативність задля вирішення фахових проблем через упровадження інновацій.
ФК 13	Здатність ініціювати, розробляти і реалізовувати інноваційні міждисциплінарні та міжнародні проєкти.
ФК 17	Здатність до педагогічної діяльності в межах спеціальності «Середня освіта», орієнтовану на ринок праці щодо підготовки фахівця з методики викладання іноземних мов відповідно до чинних стандартів освітньої галузі.

Програмні результати навчання:

ПРН 1	На основі наукового світогляду аналізувати процеси, явища, інновації суспільного життя, освітнього процесу, академічного середовища; пов'язувати загальнофілософські й лінгвометодичні проблеми, вирішення завдань науково-дослідної, методичної, організаційної діяльності, застосовувати емпіричні й теоретичні методи пізнання.
ПРН 2	Осмыслити найновіші дослідження в галузі середньої освіти, розуміти теоретичні й практичні проблеми з методики викладання іноземних мов, впроваджувати передові практики у професійну діяльність.
ПРН 4	Використовувати сучасні концептуальні, методологічні знання в галузі середньої освіти, знати науково-теоретичні, практичні основи їх реалізації, сучасні підходи до методики викладання іноземних мов.
ПРН 6	Уміти критично аналізувати історичні надбання, оцінювати й узагальнювати різні наукові погляди щодо методики викладання іноземних мов, формулювати й обґрунтовувати обрану наукову концепцію.
ПРН 7	Практикувати пошук, самостійний відбір та здатність застосовувати нормативно-правову, методичну документацію, що визначає роботу закладу освіти.
ПРН 8	Аналізувати, тлумачити і правильно застосовувати норми регулювання правових відносин щодо інтелектуальної власності, академічної доброчесності; вирішувати проблеми етики партнерської взаємодії, співпраці.
ПРН 11	Брати участь у наукових круглих столах, конференціях, симпозиумах національного та міжнародного рівнів, презентувати результати наукових розвідок рідною та іноземними мовами.
ПРН 14	Володіти методами педагогічної діагностики та альтернативними методами оцінювання рівня сформованості іншомовної компетентності здобувачів освіти з метою досягнення результатів навчання.
ПРН 16	Вивчати і впроваджувати передовий національний та міжнародний досвід з методики викладання іноземних мов у власній науково-професійній діяльності.

Основні джерела

1. Анафієва Е. Проблеми двомовності і багатомовності в умовах нової мовної ситуації // Наукові записки Кіровоградського державного педагогічного університету ім. В. Винниченка: зб. наук. праць. 2010. Вип. 89 (2). С. 135–139.
2. Басіна А.М. Від багатомовного розмаїття до багатомовної освіти. Сучасна система

- європейської освіти і проекти з розвитку мовної освіти // Іноземні мови в навчальних закладах. 2007. № 4. С. 18–24.
3. Біла книга національної освіти України / Т. Ф. Алексеєнко, В. М. Аніщенко, Г. О. Балл та ін.; голов. ред. В. Г. Кремень; заст. голов. ред.: В. І. Луговий, В. М. Мадзігон, О. Я. Савченко; редкол.: М. І. Бурда та ін.; за заг. ред. В. Г. Кременя; НАПН України. К.: Інформаційні Системи, 2010. 340 с.
 4. Гаманюк В.А. Іншомовна освіта Німеччини у контексті загальноєвропейських інтеграційних процесів: теорія і практика: монографія. Кривий Ріг: Видавничий дім, 2012. 376 с.
 5. Гришкова Р.О. Іншомовна освіта в Україні у контексті інтеграції. URL: <http://bibl.kma.mk.ua/pdf/naukpraci/economy/2006/40-27-24.pdf>.
 6. Державний стандарт базової середньої освіти (2020). URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/nova-ukrayinska-shkola/derzhavnij-standart-bazovoyi-serednoyi-osviti>.
 7. Державний стандарт початкової освіти (2019). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/688-2019-%D0%BF#Text>.
 8. Дрожина С.В. Мультикультуралізм: теоретичні та практичні аспекти // Політичний менеджмент. 2008. № 3. С. 96–106. URL: http://www.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/rome/2008_3/PDF/Drozhina.pdf.
 9. Дуда Н. М. Білінгвізм як фактор формування мовної особистості. URL: <http://conf.vstu.vinnica.ua/humed/2006/txt/06dnmfmo.php>.
 10. Загальноєвропейські рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання; науковий редактор українського видання д-р пед. наук, проф. С. Ю. Ніколаєва. К.: Ленвіт, 2003. 273 с.
 11. Закон України «Про освіту» № 2145-VIII від 05.09.2017. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>.
 12. Закон України «Про фахову передвищу освіту» № 2745-VIII від 06.06. 2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2745-19#Text>.
 13. Закон України «Про повну загальну середню освіту». URL: № 463-IX від 16.01.2020 <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#Text>.
 14. Закон України «Про охорону праці» № 2694-XII від 14.10. 1992. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2694-12#Text>.
 15. Європейська Хартія регіональних мов і мов національних меншин. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_014#Text.
 16. Коваленко О. Удосконалення системи шкільної іншомовної освіти в контексті соціально-педагогічних трансформацій освітнього простору України // Іноземні мови в навчальних закладах. 2007. № 4. С. 9–16.
 17. Ковальова Т.В. Державне регулювання мовних відносин в умовах глобалізації // Стратегічні пріоритети. 2009. № 2 (11). С. 132–38.
 18. Стріха М. Мовна політика й мовне законодавство України. URL: <http://www.vesna.org.ua/txt/konf/mp2000/03.html>.
 19. Тадеєва М.І. Розвиток сучасної шкільної іншомовної освіти в країнах-членах Ради Європи: монографія. Тернопіль: Навчальна книга; Богдан, 2011. 432 с.
 20. Токменко О. Мовні тенденції Ради Європи в контексті глобалізації // Іноземні мови в навчальних закладах. 2004. № 3. С. 112–115.
 21. Ahrens R. Europäische Sprachenpolitik / D. Ruthke Europäische Mehrsprachigkeit. Analyse – Konzepte – Dokumente. Aachen: Shaker Verlag, 2002. S. 139–148.
 22. Apeltauer E. Erziehung zur Zwei- und Mehrsprachigkeit: Konzepte, Modelle und Rahmenbedingungen am Beispiel von Deutschland, Australien und der Türkei. // Flensburger Papiere zur Mehrsprachigkeit und Kulturenfielfalt im Unterricht. 2000. № 24–25. S.1–78.
 23. Arnold R. Sprachpolitik und Recht. URL: www.forost.lmu.de/fo_library/forost_Arbeitspapier_18.pdf.
 24. Blanke D. Sprachenpolitik in Europa // Interlinguistische Informationen. 2001. Beiheft 6. S. 85–

25. Christ H. Erwerb von Fremdsprachen im Vorschul- und Primarschulalter // Handbuch Fremdsprachenunterricht. 5. Auflage. Tübingen; Basel: A. Francke, 2007. S. 449–454.
26. Christ H. Sprachenpolitik und das Lehren und Lernen fremder Sprachen // Handbuch Fremdsprachenunterricht / [K.-R. Bausch, H. Christ, H.-J. Krumm]. 5. Auflage. Tübingen; Basel: A. Francke, 2007. S. 102–110.
27. Lifelong Learning Programme 2007-13. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=LEGISSUM:c11082&from=ES>.
28. New Framework Strategy for Multilingualism. Brussels, 22.11.2005. URL: <https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2005:0596:FIN:en:PDF>.

Інформаційні ресурси в Інтернеті

<https://europa.eu/european-union/>
<http://www.eurocomresearch.net/editiones.htm>
<https://eur-lex.europa.eu>
<https://mon.gov.ua/>
<https://pon.org.ua/>
<https://www.consilium.europa.eu/>
<https://osvita.ua/>
<https://zakon.rada.gov.ua>

Визначені рамки дисципліни:

- **Політика щодо дедлайнів та перескладання:** Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (до 20% від максимальної оцінки). Перескладання модулів відбувається з дозволу деканату за наявності поважних причин.
- **Політика щодо академічної доброчесності:** Усі письмові роботи перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту з коректними текстовими запозиченнями не більше 20%. Використанням будь-яких джерел інформації, в тому числі мобільних девайсів, під час тестування заборонене.
- **Політика щодо відвідування:** Відвідування занять, як правило, є обов'язковим компонентом навчання. За необхідності (віддаленість місця проживання чи роботи аспіранта) чи наявності об'єктивних причин (участь у програмі академічної мобільності чи конференції, міжнародне стажування, хвороба тощо) відвідування може відбуватись вибірково за погодженням із керівником курсу. Навчання здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня також здійснюється в он-лайн режимі на платформах Zoom та Moodle.
- **Політика оцінювання.** Враховуються бали поточного контролю й самостійної роботи (80 балів) та виконання підсумкового тесту (або комплексного ІНДЗ) (20 балів). При цьому враховуються присутність на заняттях та активність здобувача під час занять; недопустимість пропусків та запізнь на заняття; користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття в цілях, не пов'язаних з навчанням; списування та плагіат; несвоєчасне виконання завдань. Здобувачі, які не мають академічної заборгованості за результатами поточного контролю та виконали завдання самостійної роботи отримують залік «автоматично».

Оцінювання

Остаточна оцінка за курс розраховується таким чином:

Види оцінювання	% від остаточної оцінки
Модуль 1 (теми 1-3) – усне опитування, тести, завдання	40

Модуль 2 (теми 4-7) – усне опитування, тести, завдання	40
Залік (теми 1-7) – підсумковий тест (або комплексне ІНДЗ)	20
Всього	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
85-89	B	добре	
75-84	C		
65-74	D	Задовільно	
60-64	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

До Силабусу також готуються матеріали навчально-методичного комплексу:

- 1) Навчальний контент.
- 2) Тематика та зміст практичних робіт.
- 3) Завдання для підсумкового контролю (тести).
- 4) Електронне навчання на платформі Moodle.

Формат дисципліни

Формат дисципліни змішаний (blended): до очного навчання додається електронний супровід дисципліни в системі Moodle. Blended Learning – викладання курсу передбачає поєднання традиційних форм аудиторного навчання з елементами дистанційного навчання, в якому використовуються спеціальні інформаційні технології, інтерактивні елементи, онлайн консультування тощо.